

GRENZEN AAN GELD EN WINST

Ondernemingen doen er wijs aan met beleggingen en investeringen alleen dan winstoptimalisatie na te streven als zij verstand hebben van de uiteindelijke bestemming van het geld in de reële economie. Hebben ze dat niet, dan past een defensieve, risicoarme strategie of het ervan afzien.

Bert Steens: Zelfs met verstand van zaken worden er al genoeg vergissingen gemaakt. Een klassiek voorbeeld betreft de afwijzing van de Beatles in 1962 door Dick Rowe van Decca Recordings die zijn beslissing destijds beargumenteerde met de tekst 'Guitar groups are on the way out'. Voorbeelden van vergissingen als gevolg van een gebrek aan expertise betreffen het financieren van ondoordachte business cases of het juist afwijzen van veelbelovende business cases. Niet zelden ligt een deel van de oorzaak in het toekennen van een te grote prioriteit aan normen die ondernemingen stellen aan de monetaire huishouding als zodanig. Een voorbeeld betreft het afwijzen van innovatieprojecten met tussentijdse aanpassings-opties als gevolg van een niet-tevredenstellende internal rate of return waarin ten onrechte flexibiliteitswaarde niet is meegenomen. Een ander voorbeeld is het niet toekennen van een lening door banken louter als gevolg van procedureel toegepaste economic capital restricties.

Ook op een meer geaggregeerd niveau lijken de met de monetaire economie samenhangende belangen niet zelden de reële economie meer te bepalen dan andersom. Dit terwijl de monetaire economie juist gedragen moet worden door de reële economie en daaraan ten dienste zou moeten staan. Met name vanaf de vorige eeuw lijkt de monetaire economie te veel als zelfstandig domein te zijn benaderd en hebben geld en daarvan afgeleide instrumenten een eigen industrie gevormd. Geld is ontstaan als middel om handel te vereenvoudigen en te bevorderen. De beperkingen van ruilhandel in natura konden worden opgeheven door het introduceren van een ander eenduidig te waarderen object (geld in de vorm van munten en papier dat de ruilwaarde expliciet vermeldt en giraal geld), dat door iedereen wordt vertrouwd en geaccepteerd als (wettelijk) ruilmiddel, gedekt wordt door een breed erkende waarde (goud) en gemakkelijk is in het gebruik.

Met name gedurende de laatste vijftig jaar zijn twee tegengestelde ontwikkelingen te bespeuren. Enerzijds lijken voornoemde condities aan kracht in te boeten, terwijl anderzijds geld als zodanig een ongekend bepalende rol speelt. De gouddekking is snel verminderd en de belangrijkste valuta zijn nu volledig fiduciair geworden. De waarde van

geld is lang niet altijd meer zo eenduidig, mede als gevolg van zeer ingewikkelde afgeleide instrumenten die gericht zijn op verwachte toekomstige waarde. Ook heeft het vertrouwen in geld enige deukjes opgelopen mede door de recente bankencrises. Cryptografisch geld (zoals bitcoins), lokale munten en een toevlucht tot vermeend waardevaste grondstoffen (zoals goud) zijn te duiden als uitingen daarvan, hoewel het succes ervan niet eenduidig is.

De als gevolg van de bankencrises sterk toegenomen kapitaalrestricties en andere strikte normen van toezichthouders hebben niet altijd een bevorderende werking op de economie en de rol die banken daarin moeten spelen. Banken bewaren geld en brengen het in beweging. Als geld wordt toevertrouwd aan banken voor uitsluitend de eerste functie, zou een bewaarloon betaald moeten worden aan de bank. Als rente wordt geëist, dan moet de bank in staat zijn deze rente op te brengen door het geld (uiteindelijk) in de reële economie productief te maken. In de reële economie kan groei worden gerealiseerd als gevolg van het feit dat meer mensen meer c.q. waardevollere goederen en diensten verkrijgen. Banken hebben een verantwoordelijke functie doordat zij bepalen waaraan het geld wordt toevertrouwd, bijvoorbeeld in de vorm van leningen en kredietlijnen. Specifieke expertise in de uiteindelijke aanwending moet generieke procedures en normen kunnen overrulen. De andere ondernemingen dragen de verantwoordelijkheid tot de best mogelijke keuzen te komen voor het alloceren van eigen en geleende middelen in initiatieven die een optimaal rendement opleveren. Dat hiervoor verstand van zaken is vereist is een open deur. Maar het belang hiervan stijgt alleen nog maar naar gelang de roep om het uitdrukken van rendement in termen van bijdragen aan de economie en de maatschappij in bredere zin luider wordt. Daar hoort zeker ook een adequate bedrijfseconomische winst bij, maar ook werkgelegenheid, de ontwikkeling van mensen, bijdragen aan innovatie, een bijdrage aan de middelen van de landen waarin gewerkt wordt enzovoort. Het gehoor geven aan deze roep is een goede stap naar het goed inzetten van geld en winst: als middelen voor de ontwikkeling van ondernemingen, de economie en de maatschappij.